

Kazimierz Bielenin, Jacek Przeniosło, Andrzej Iciek, N. Bochnia, Jacek Grodnicki, Günter Wetzel

---

Cottbus i Herzberg (NRD)

Informator Archeologiczny : badania 9, 309-310

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w Civita di Ogliara. Stanowią one jeden z największych i najlepiej zachowanych wczesnośredniowiecznych obiektów obronnych w południowych Włoszech. Wykonano 8 sondażów rozpoznawczych, zlokalizowanych we wschodniej części w rejonie bramy wejściowej oraz w rejonie drugiej bramy, znajdującej się w północnej części obiektu.

Sondaże umożliwiły pełne rozpoznanie stratygrafii osadnictwa w obrębie umocnień obronnych. Stwierdzono ślady osadnictwa prahistorycznego oraz jednofazowy poziom osadniczy z wczesnego średniowiecza, wiążący się z okresem funkcjonowania umocnień obronnych. Ślady późniejszej działalności ludzkiej są znikome. Bogaciej reprezentowana jest jedynie faza osadnictwa nowożytnego z okresu, kiedy obiekt eksploatowany był jako teren uprawny.

Uzyskane materiały, głównie ceramiczne, umożliwiają datowanie umocnień obronnych na okres wczesnego średniowiecza, eliminując istniejące w literaturze hipotezy o wczesnym, preklasycznym lub rzymskim ich pochodzeniu.

Przeprowadzono także, we współpracy z Politechniką w Neapolu, badania geofizyczne, dzięki którym udało się ściśle zlokalizować cmentarzysko związane najprawdopodobniej z okresem funkcjonowania murów obronnych w Civita.

COTTBUS i HERZBERG /NRD/

Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadzili dr hab. Kazimierz Bielenin /Muzeum Archeologiczne w Krakowie/, dr Jacek Przański /IHKM PAN/, mgr Andrzej Iciek, mgr N. inż. N. Bochnia, mgr inż. Jacek Grodnicki /wszyscy z PPG w Warszawie/, dr Günter Wetzel /Muzeum w Poczdamie/. Finansowały: Muzeum Prehistoryczne w Poczdamie i IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Dymarki z okresu wpływów rzymskich.

Badania archeologiczno-geofizyczne zostały przeprowadzone na zaproszenie Muzeum Prehistorycznego w Poczdamie. Zadaniem było rozpoznanie stanowisk żuźla żelazistego występującego w Okręgu Cottbus i Herzberg.

Badania prowadzono metodami geofizycznymi i archeologicznymi. Przeprowadzono rejestrację stanowisk żuźla żelazistego w Bahren, okręg Cottbus, gdzie odkryto 12 stanowisk żuźla. Na trzech z nich / nr 1,2,9/

przeprowadzono pomiary geofizyczne /metodą elektroindukcyjną i magnetyczną/, które pozwoliły ustalić zasięg poszczególnych stanowisk pieców dymarskich. Na stanowisku 1 odsłonięto piecowisko dymarskie z pozostałościami 19 kotlinek pieców do wytopu żużla. Na stanowisku 9 odkryto na głębokości 30 cm zespół pieców dymarskich z pozostałościami 15 kotlinek piecowych.

Kontynuowano badania stanowisk żużla w okręgu Herzberg. Rozpoznanie archeologiczne połączono z badaniami geofizycznymi, sondażem archeologicznym oraz inwentaryzacją znajdujących się w terenie kłoców żużla. Badania przeprowadzono w następujących miejscowościach: Friedrichsluga - zinwentaryzowano 12 kłoców, Wiederau - 7 kłoców /przy czym najcięższy ważył 215 kg/, Uebigau - 20 kłoców.

Badania pozwoliły ustalić: 1/ na terenach okręgu Cottbus występują ślady żużla żelazistego, 2/ stanowiska żużla związane są z ówczesnymi piecowiskami dymarskimi, 3/ piec dymarski, w którym wytapiano żelazo należy do typu pieca zagłębionego /kotlinkowatego/, służył on do przeprowadzenia jednego wytopu, 4/ piecowiska dymarskie mają charakter nieuporządkowany, należą do grupy piecowisk średniej wielkości, 5/ w obrębie piecowisk dają się wyróżnić dwie wielkości kotlinki, tj. typowa /średnicy około 45 cm/ oraz duża /średnicy do 60 cm./.

Niezależnie od tego ustalono pewne nowe elementy związane z konstrukcją pieca.

W warstwie kulturowej badanych piecowisk w Bahren nie znaleziono żadnych materiałów datujących. Zebrany z kotlinki pieca nr 9 węgiel drzewny został przeznaczony do analizy C-14. W warstwie piecowiska w Wiederau występuje materiał z okresu rzymskiego.

Odkryte w Bahren, okręg Cottbus, piecowiska dymarskie są pierwszymi tego typu na terenie NRD. Przeprowadzone rozpoznanie wnosi bardzo istotny materiał do badań nad historią rozwoju rzemiosła i przemysłu dymarskiego na terenach europejskich w czasach starożytności.

DEBREŠTE /S. R. Macedonia, Jugosławia/ Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie,
Muzeum Narodowe w Prilepie

Badaniami ze strony polskiej kierowała dr Jadwiga Rauhut, ze strony macedońskiej Boško Babić. Konsultantem był prof. dr Witold Hensel. Badania finansowało Muzeum Narodowe w Prilepie. Drugi sezon badań. Osadnictwo późnorzymskie i wczesnohistoryczne oraz wczesnośredniowieczne.